Állástalan zsidók sorra zsarolják a munkaszolgálatos szökevényeket

Ára 20 fillér

VIRRADAT

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VIII., Gyulai Pál-utca 14. Telefon: 116-246, 146-243

HETFŐI POLITIKAI LAP Főszerkesztő: BORNEMISZA GABOR

IX. ÉVFOLYAM, 6. SZÁM. Budapest, 1944. február 7.

KISS FERENC

Irta: Barbély Andor

A huszonötéves tendő, amelyet Kiss Ferenc a Nemzeti Színház színpadán eltöltött, a magyar színjátszás és az egész magyar kultura tanulságos és döntő jelentőségű korszaka. Huszonötéves tendővel ezelőtt nézőtereinken annak a közönségnek volt kizárólagossága, amely ma csak egy-két színházunk székseraii foglalja el jellegzetesen. Ez azoknak a magyarul beszélő színészeknek volt kizárólagos sajátja és minden izlést, méretet felülmuló reklámmal biztositott nagy népszerűsége, akiknek fajtájából kivételezett néhány kivétel kedvéért, ma is megkülönböztetett önmagát és nézőtereit ez az egyhéi színházunk a többitől.

A kultúrszellem, amely huszonöt esztendővel ezelőtt sajtónkat és nézőtereinket százszázalékosan jellemezte, attól a perctől kezdve állandóan, minden eszközzel mellőzte, tiltta, gáncsolta, ócsárolta és a körül ujságirás válogatott módszereivel mocskolta, rágalmazta Kiss Ferencet, — amely percben kiderült annak az izig-vérig színmagyar readkivül tehetségű és megingathatatlan jellemű művésznek a kovatartalma. Szerencsére művészete már akkor erősebb volt, semhogy azt egyszerűen lelőrölhették volna a magyar nemzeti színjátszás lejáratói.

A harc, melyet Kiss Ferenc már akkor vívott a nem magyar szellemű színművészet ellen, a mellőzött, nyomorgó, a sajtóban csak testi vagy lelki bebódelás árán érvényesülni tudó, fajtájabeli magyar művészekért, számára két eredményt hozott: néhány kevés kivétellel az elitárvolitaltak fajtákra gyűlöletét és néhány kevés kivétellel a boldoguláshoz, dicsőséghez juttatottak rut hálátlanságát.

Kiss Ferenc nyílt tettel, izmos magyarsága, szélsugárzó nemzeti öntudata a Színművészeti Kamara megalakulásában és a Szinművészeti Főiskola kényszerítésében épp oly megbélyegzhetetlen értékel életfiaknak, mint ahogyan budapesti szemmel jel sem mérhető az a fáradozás, melyet Kiss Ferenc az utóbbi esztendőkben éjt-nappá téve, egyik kisvárosból a másikba utazva fizikai képességének teljes odaadásával bejárta az ország legkülönbözőbb részeit is, hogy rendkivüli művészetével gazdagítsa és nevelje a legelhanyagoltabb magyar közönség kulturáját.

A emlékek, akiket a Kiss Ferenc karcával felszabadított magyar színjátszás ma emlékhez és villámhoz juttat, gondoljanak a budapesti színpadok vaktés vállá, szorgonszavú egyhangú kedvenceire és számítsák ki, kik lesznek ma ezekből az önfeledtségig karc nélkül.

Kiss Ferenc pedig örvendjen a maga soha meg nem szavart és soha el nem alkudott fajtaszeretetének teljes elégtételtudatával a rajongó magyarságnak, amelyet művészi képességeiért és soha meg nem hálálható magyarságáért irántia a magyar nemzeti társadalom érez.

Végre, ez az ország elsősorban mégis csaknak a magyaroknak a millióiból áll, akik a maguk hangjának, hangulatának, lelkének, érzéseinek hamisítatlan művészi kiteljesedését látják Kiss Ferenc alakjaiban. Akármit is magyarázlak pénzért, vagy elfogultságból ellene azok, akik mindezt nem érzik és nem érzik.

Kiss Ferenc huszonötéves nemzeti színházi jubileuma a magyar nemzeti társadalom korszakot jelző kulturális ünnepe.

Legújabb jelentés a keleti frontról:

A németek nagykiterjedésű csatatéren kézberagadták a kezdeményezést

A déli arcvonalszakaszon sok helységet visszafoglaltak — Kirovográd és Blejala Cerkov között támadnak a német páncélosok

Özönlenek az önkéntések Róma védelmére

Berlin: érintetlen bombavető-ezredek állanak készen a megtorlásra!

Apriliánál a körülzárt inváziós csapatok egy része már letette a fegyvert

Pár nappal ezelőtt a *Német Távirati Iroda* feltűnő jelentést közölt a keleti arcvonal jelenlegi helyzetéről, illetve azokról a német tervekről, amelyek az óriási keleti harc alakulásával és *uj döntő fejleményeivel vannak* szoros összefüggésben. Ez a feltünő jelentés igy hangzott: *Ugylátszik, a német hadvezetőség most a végső előkészületeket végzi igen nagyszabású hadműveletekre, hogy az 1944-ik esztendő nagy csatáit — mindegy, hogy melyik arcvonalon — átütő erővel vivhassa meg.* Megállapitotta még a Német Távirati Iroda katonai munkatársa minden bizonnyal sugalmazott cikkében azt is, hogy: *katonai vonatkozásban lázas tevékenység folyik a keleti, déli, nyugati és északi arcvonalak tág védőzóna mögött.*

Ez a szük szavú közlés *uj megvilágitásba* helyezi a németek eddigi magatartását. A világ feszülten figyelte: *mit tesz majd Németország, mire készül a hadvezetés, milyen terveket dolgoztak ki a birodalomban a kitartásra és defenziv halvisalés kényszerszünete alatt? Hogyan talál Németország, a német hadvezetés ismét módot és lehetőséget arra, hogy katonai vonatkozásokban érvényt szerezzen a különböző bizakodó hangú bejelentéseknek és uj megsemmisitő csatát, sorozatában döntően megváltoztassa a jelenlegi katonai helyzetet?*

Fordulat a keleti fronton?

Megnyugtató az, hogy a fenti német közlés nem csak a keleti arcvonalról szól, hanem utal az összes, tehát a *déli, nyugati és északi frontvonalak mögött folyó nagyszabású előkészületekre.* is. Elsősorban természetesen a keleti front az, amely felé feszült érdeklődéssel fordul a világ közvéleménye. A két hatalmas ellenfél vivódásának végső eredménye igen sok súlyos katonai kérdésre és *nyitvaálló problémára* adja majd meg a választ. A Szovjet mindent megkisérelt, hogy *ember és anyagtömegei óriási arányú felvonultatásával januártól januárig döntést csikarjon ki.* Berlinben az utóbbi napokban több fontos megállapitást tettek a keleti arcvonal jelenlegi helyzetéről, a leszögezték: a kelteurópai harctéri helyzet, — bár a Szovjet helyenként jelentős területnyereségeket ért el — *nem mutatja a bolsevisták téli hadjáratának átütőerejű a keleti.* Sőt, ennek épp az ellenkezőjéről beszélhetünk, — mondják a németek. Ugyanis valamennyi szovjet hadművelet előrenyomuló támadó csúcsainak irányából és elhelyezéséből kitünik, hogy az ellenféli hadvezetősége nem területnyereségre törekszik, hanem a *német arcvonal szétrázására, a német katonai erő kikapcsolására, a megsemmisitő csaták eszközével.* A szovjet hadvezetés mindent elkövetett, hogy céljait elérje. Ma már megállapitható, hogy a körültekintő és óvatos német vezetésnek sikerült *megakadályozni* az ellenség szándékait s a *bolsevisták irtózatos erőpazarlásai nem hozták meg a kivánt és várt eredményt.* Ahol a szovjet az ember és hadianyag szinte minden képzeletet felülmuló harcbevetésével *harag fogó-műveleteket kezdett,* ott a német katona erkölcsi ereje, ellenállása, tapasztalata, intelligenciája és harci fölénye diadalmaskodott. Nagy megsemmisitő csatát — a *kievi, a lanszki és charkovi nagy német megsemmisitő ütközetek lebegtek példaként a szovjet vezérkar előtt* — sehol sem sikerült kierőszakolni. Sőt: hadvezetési sikerré kibővült áttörést sem tudtak elérni a bolsevisták a német arcvonalon keresztül, hiába istromolták *északon és délen fokozódó hevességgel és elkeseredettséggel a német vonalakat.*

Német kezdeményezés

A fentiek tehát uj megvilágitásba helyezik *Halenslebon Márton,* a Német Távirati Iroda katonai munkatársának egyik legutóbbi megállapitását: a németek mindenképen urai a helyzetnek és rugalmas hadvezetésükkel még a legfenyegetőbb pillanatban is *kezükben tartották a kezdeményezés szabadságát.* Ezt a jövő fejleményei szempontjából annál nagyobbra kell értékelni, mert a mostani főharcterekeken, nevezetesen az északi arcvonalon, úgyszintén Novográd, — Volinszktól délnyugatra, valamint Dyepropetrovszktól délnyugatra az ellenségnek *most még* számszerű fölény áll rendelkezésére. *Most még* — mert a németek olyan elhasználódást kényszeritenek rá a szovjet erőkre, hogy az már minden képzelhető mértéket felülmúl és már felismerhetővé válik az a pont, *amikor a német kezdeményezés a benne rejlő támadó következményekkel megint érvény sül. Szemmel látható, hogy a német hadvezetés keleten még mindig nem élt elérkezettnek az időt a nagy döntésekre.*

A vitebszki uj súlypontképzéssel egyidőben továbbra is minden jel arra mutat, hogy a Szovjet fáradozásainak főereje — ha megszakitásokkal is, — *az északi szakaszra nehezedik.* Az elmúlt napokban az északi térségben óriási harcok dúltak, a bolsevisták itt tüzték ki maguknak a *legnagyobb távolban lévő célokat.* A *Leningrád—pszkovi* vasutvonaltól nyugatra nagyarányú bekerítő műveleteket kiséreltek meg az itt elhelyezett német csapatok ellen *déli és nyugati irányban.* Kingiszeppet azért adta fel a német hadvezetőség, hogy *adott középpontban ellenséges nyomás nélkül erős ellenakciókkal válaszolhasson.* A Szovjet különösképp nagy nyomást fejtett ki északról dél felé *Luga* irányában és *Novgorodtól* nyugatra ismét Luga felé. Természetszerűleg adódik a következtetés, hogy ezért a centrális fekvésű pontért óriási hevességű harcok folytak és folynak a jövőben is. *A német ellentámadások több ponton szétzúzták a lugai körzetben inditott szovjet bekerítő és megsemmisitő hadműveleteket.*

Kesselring támad

Hasonló óvatosság és előrelátás jellemzi a német hadműveleteket az olaszországi arcvonalon. Huszonnégy órával ezelőtt német és angolszász forrásból származó jelentések egyaránt arról számoltak be, hogy *Kesselring csapataival uj támadást kezdett a netunói hídfő ellen.* A vasárnapi beszámolók már közlik, hogy a német ellentámadás *Apriliánál* több inváziós dandár bekerítésére és megsemmisitésére vezetett.

— A német hadvezetőség most a végső előkészületeket végzi igen nagyszabású hadműveletekre, — igy szól a Német Távirati Iroda napokkal ezelőtti jelentése s ezek az előkészületek minden bizonnyal az *olaszországi, sorrakerülő döntő harcokra is vonatkoznak.* Berlinben kijelentik: a német cél az, hogy az *1944 esztendő döntő csatáit mindegyik arcvonalon átütő erővel vivhassa meg a német hadierő.* Ezért az óvatosság és a céltudatos felkészültség. Ezért passziv sok vonatkozásban az olaszországbi német csapatok magatartása, ezért az erőkimélés keleten, az uj fegyverek, az uj bombázó ezredek visszatartása. S ezért tartja a német hadvezetőség legfontosabb feladatának egyikének a Balkán megtisztitását, hogy *a döntő pillanatban a kiterjesztendő defenziv hadviselés minden előnyét kihasználva, friss hadseregek, uj fegyverek és légierők harcbavetésével a végső siker kivivásának reményében, indulhasson meg a döntő hare keleten, vagy bárhol Európában, az Északi-foktól a Biscayai-öbölig.*

TURBOK GYULA

A németek nagykiterjedésű csatatéren kézberagadták a kezdeményezést és mélyen betörtek a szovjet vonalakba

Kirovográd és Blejala Cerkov között támadnak a német páncélosok — A déli arcvonalszakaszon sok helységet visszafoglaltak a németek

Berlin, február 6.

Az Interinf jelenti a keleti arcvonal déli szakaszának harcairól:

A Krim-félsziget északi arcvonalán pénteken élénk helyi harccselekmények folytak, amelyek során a bolsevisták átmenetileg benyomultak a német vonalakba. A németek azonnal ellenlökéssel visszavetették őket. A bolsevistáknak sok halottjuk volt.

Nikopolnál a bolsevisták folytatták súlyos támadásaikat dél és észak felől a város harctérsége ellen. A támadások irányából világosan kitűnt az ellenségnek az a törekvése, hogy az

Pénteken különösen nehéz küzdelem folyt a Kirovográd és Belaja Cerkov közti területen. A bolsevisták több nagyobb felfrissített kötéket vontak oda, abban a reményben, hogy tömegességükkel nagy szélességben felszakíthatják a német vonalakat. A szovjetnek e szándékát a német grénátosok azonban többórás elkeseredett mérkőzésben a bolsevisták összes tömegtámadásait elhárították és különösen a szovjet lövészkötelékeknek rendkívül nagy vérveszteségeket okoztak. Páncélozott német harccsoportok a nagykiterjedésű csatatéren a harcok egyik kulcspontján magukhoz ragadták a kezdeményezést és mélyen betörtek a szovjet támadó oszlopokba.

E harcokban különösen a bolsevisták gyalogsága jelentős veszteségeket szenvedett. Több helység elfoglalása közben sok foglyot ejtettünk. Kihallgatásuk során elmondották, hogy nagyrészüket minden kiképzés nélkül csatolták be a szovjet lövészezredekbe és harcbavetették őket, enélkül, hogy fegyvereiket alaposan ismerték volna.

Kovnó térségén pénteken a korareggeli óráktól kezdve szintén élénk harcok alakultak ki. Egy helységet, amelyet a bolsevisták elkeseredetten védtek, rajtaütéssel ismét elfoglaltunk. Amikor a bolsevisták ellentámadással megpróbálták visszaszerezni a helységet, német páncélos erők oly hatással támadták őket oldalba, hogy kénytelenek voltak kiinduló állásaikon túl visszavonulni és a legsúlyosabb veszteségeket szenvedték emberben és anyagban.

Vitebszknál teljes erővel tombol a második elháritó csata

Berlin, február 6.

Az Interinf jelenti a keleti arcvonal középső részének harcairól:

A Pripjet és a Berezina között a bolsevisták a szombatra virradó éjszaka a folyótól délre tekintélyes erejű gyalogos és páncélos kötelékeket vontak össze, hogy tömeges támadással a legnagyobb áldozatok árán is a teljes mélységében áttörjék a német védelmi rendszert.

A német kötelékek többórás elkeseredett küzdelemmel, mozgékony harcmodorukkal, amelyben szakadatlanul váltakozott a védelem és támadás, minden áttörést megakadályoztak.

Főleg a szovjet páncélos kötelékek szenvedtek a német rohamlövegek, valamint páncéltörő- és légvédelmi harccsoportok tevékenysége következtében. Egészen keskeny szakaszon 67 T „34" mintájú szovjetpáncélos maradt harcképtelenné téve a csatatéren.

Vitebszk térségében pénteken a hajnali szürkületben ismét teljes erővel felléngolt a második elháritócsata. A bolsevisták nem tudták az előző nap harcaiban megvívott lövészalakulataikat új kötelékekkel teljesen feltölteni és a hiányt erős csatarepülőkötelékek és a rendelkezésre álló összes ütegek bevetésével igyekeztek pótolni. A kíméletlenül hajszolt bolsevista lövészalakulatok ismételt támadásai, amelyek súlypontja a várostól északkeletre, majd északnyugatra volt, csak átmeneti helyi betöréseket eredményeztek. Azonnali ellentámadással legnagyobb részüket kiküszöbölték, másokat, a legelső német vonalak visszafoglalásával elreteszeltek és hatástalanát tettek. Mindezekben a harcokban a bolsevistáknak véres veszteségekkel kellett támadásaikért megfizetniök, amelyek még az első vitebszki csata veszteségeit is felülmúlták és nem állnak arányban a csekély, hadászatilag jelentéktelen terepnyereségekkel.

A Reseicától nyugatra lévő térségben is szétverték a bolsevisták kisebb terjedelmű ismételt támadásait, csaknem kivétel nélkül a német állások előtt.

Ellitélték Déat merénylőjét

Páris, február 6.

Az NST jelenti: A bourgesi rendkívüli törvényszék életfogytiglani fegyházra ítélte Marcel Déat merénylőjét, aki még a multév március 9-én rálőtt a jobboldali francia politikusra. Két másik bűntárs tíz-tíz évi kényszermunkabüntetést kapott. Két további vádlottat a rendkívüli törvényszék egyenkint öt és fél évi fogházra ítélt.

Déat, az Oeuvre főszerkesztője, a merénylet idején Arbourne faluban üdült. A most elítélt merénylők a multév március 9-én alkonyatkor rejtekhelyről rálőttek Déatra, de nem találták el.

A New York Herald Tribune újabb támadása Franco ellen

New-York, február 6.

Az NST jelenti: A spanyol semlegességi nyilatkozat a szövetséges közvéleményt nehezen elégítheti ki, — írja a New-York Tribune szombati számában. A lap azt ajánlja a szövetségeseknek, hogy ne enyhítsék a nyomás Francoval szemben.

Angol érdeklődás Moszkvában Lengyelország jövője iránt

London, február 6.

Az NST jelenti: Sir Archibald Clark-Kerr moszkvai angol nagykövet, aki a napokban indult vissza Londonból állomáshelyére, mint a News Chronicle jelenti, kérdést intéz majd a szovjetkormányhoz, vajon

a szovjet sikolmány megváltoztatásáról hozott határozat az első lépést jelenti-e új lengyel szovjetköztársaság megteremtése felé erős vezetés alatt.

Nem tagadható, — írja a lap — hogy szövetséges körökben, különösen pedig az Egyesült Államokban aggodalmak támadtak ilyen lehetőségek irányában. Az ilyen fejlemények „elkerülhetetlenül komplikálnák a három nagyhatalom csodálatos egyetértését", mivel Nagybritannia és az Egyesült Államok kimondottan lojális álláspontra helyezkedtek a meglévő lengyel kormánnyal szemben.

HITLER MONDOTTA:

Higyjék az urak, vagy ne higyjék: A megtorlás órája el fog érkezni!

Higyjék az urak, vagy ne higyjék: A megtorlás órája el fog érkezni!

Ha ebben a pillanatban Amerikát nem is tudjuk elérni, egy állam — hála Istennek — mégis csak közel tolszik kezünk. Ezt azután el nem eresszük!

És még egy dolgot is szeretnék az előbbiekhez fűzni: ellenségeinknek az a véleménye, hogy légi terrorjukkal a német háborús elszántság intenzitását csökkentik, — egyszerű ólokoskodás. Annak ugyanis, aki egyszer vagyonát a bombatámadások következtében elveszítette, már csak egy kívánsága lehet, az, hogy ezt a háborút soha el ne veszítsük, mert csak a győzelmes háború képes őt megint vagyonához segíteni.

(Kivonat Hitler Adolf 1943 november 8-i beszédéből.)

Özönlenek az önkéntesek Róma védelmére

Milano, február 6. — A NST jelenti: Piemontban az önkéntesek jelentkezése Róma védelmére olyan méreteket öltött, hogy az illetékes hatóságok kénytelenek voltak felszólítani az önkénteseket, ezután ne egyenként jelentkezzenek, hanem csoportosan lépjenek be a küztársasági hadseregbe.

Bolgár válasz a Trácia és Macedónia kiürítésére vonatkozó ellenséges követelésekre

Szófia, február 6. — A NST jelenti: Az angolszász követelésre, hogy a bolgár csapatokat vonják vissza Macedóniából és Trákiából, a bolgár sajtó cikksorozatok közlésével válaszol, amelyekben hitelesen bizonyítják Bulgária történelmi, néprajzi és gazdasági jogait e tartományok bekebelezésére. Különösen részletesen idézi angol, francia és amerikai személyiségek nyilatkozatait, akik az elmult évtizedekben elismerték e tartományok bolgár jellegét és sok esetben azért is síkraszálltak, hogy e tartományokat egyesítsék Bulgáriával. Valamennyi lap egyetért abban, hogy e tartományok kiürítéséről szó sem lehet, annál kevésbbé, mivel azok felszabadításáért Bulgária eddig már négy háborut viselt.

Berlin a pápa székhelyére vonatkozó washingtoni véleményekről

Berlin, február 6.

A NST jelenti: Berlinben némi figyelmet keltett a Zürcher Zeitung washingtoni tudósítójának jelentése, amely washingtoni körök véleményekről számolt be a pápa székhelyének kérdéséről.

A svájci ujságtudósító értesülései szerint ezekben a washingtoni körökben azt *a lehetőséget mérlegelik, hogy a pápa székhelyét a nyugati félgömbre helyezik át.* A Wilhelmstrassen ezzel kapcsolatban emlékeztetnek arra, hogy a pápa már ismételten leszögezte elhatározását, hogy *Rómát nem hagyja el.* Német részről sem gondol senki arra, hogy bármiféle befolyást gyakoroljon a pápa székhelye megválasztásának kérdésében.

Az Economist az éhező Dél-Olaszországról

London, február 6.

A NST jelenti: „Dél-Olaszország éhezik" — ezzel a címmel foglalkozik a The Economist című angol gazdasági folyóirat szombati számában a szövetséges megszállás alatt álló Dél-Olaszország élelmezési helyzetével. A lap azt írja, hogy a német megszállás alatt álló Észak-Olaszországban az életfeltételek jobbak, mint Dél-Olaszországban, amelyet az angolszászok szálltak meg. Sok nehézség elkerülhetetlen volt, — állapítja meg a lap — de egyre több szomorú tényezőt halmozódik fel arrancére, hogy a szövetséges hatóságok sokkal kevesebb jót tettek, mint amennyit kellett volna. Talán a *legfontosabb tényező a dél-olaszországi éhínségnél a szövetséges hadseregek óriási vásárlóereje.* Ezeknek ugyan nincs szándékukban az ország kifosztása, de az igen magas élelmezési színvonal különösen az amerikaiaknál és minden tilalom hiábavalósága, hogy ne bocsátkozzanak tőkeölő kiadásokba, együttvéve mégis rászkaraj benyomását kelti". Az angol folyóirat rámutat arra, hogy még Angliában is rossz hatással van a polgári lakosság életszínvonalára az a körülmény, hogy *nagyszámú jól fizetett amerikai katona tartózkodik az országban.* Olaszországban ez természetesen még sokkal rosszabb helyzetet eredményez. Az olaszországi invázió nem katonai részét egészen elrontották — írja az Economist. — A lap rámutat arra, hogy a reformoknak otthon kell megtörténniök „és Washingtonban inkább, mint Londonba". Erre a bírálatra szükség van, — fejezi be cikkét a lap, — mert a tervbevett nyugateurópai partraszállásnál nem számíthatnak a német megszállás alatt levő területek lakosságának támogatására, ha ezek „észrevesznek, hogy minden, amit felszabadítóik okoznak, csupán kifosztás és éhínség."

— **Ráhamisította egy okiratra az orvos nevét — fogházba került.** Az ügyészség közokirat hamisítással vádolta meg Reiszmann Ferenc bérautófuvarozót és feleségét. Az asszony ellen ezenkívül hamis tanuzás miatt is vádat emelt. A vád szerint Reiszmannné férje tudtával ráhamisította Mojzes Lajos dr. orvos nevét egy a rendőrséghez beadott autókárvényre, egy gázolással kapcsolatban pedig azt a hamis vallomást tette, hogy Mojzes nevének aláírása az orvos beleegyezésével történt. A bíróság Reiszmannét öthónapi fogházra ítélte. Reiszmann a tárgyaláson nem jelent meg, így az ügyet elkülönítették. Az asszony ítélete még nem jogerős.

IDEGHÁBORÚ

Irta: Zámbory Antal

Manapság rengeteg szó esik az idegháborúról. Az angolszász propaganda erre a célra milliókat tartalmazó gázálarcot, A dél-amerikai államok fővárosaiban s a még semleges európai államokban a legélénkebb izgatás folyik, a teheráni értekezlet keresztrejtvénye ma is megfejthetetlen. Moszkva és Berne kapcsolatai csupán találgatásokkal oldhatók meg, a balti államok papiron már elintézett sorsukkal szemben erőlyesen fegyverreznek, Tito partizánjai az angolok legújabb status quo-jával ellentétben a Kremlből kapják utasításaikat. Az „idegháború" roppant fondorlatosan újabban az Ibériai-félszigetet is „érdekszférájába" kaposolta, s ha Franco Spanyolországa meg is adta a méltó választ, nem valószínű, hogy az olaj és kenyér Spanyolországba irányuló gazdaságpolitikájának s a retorziónak nem lesz retorziója.

Egy azonban — fejtegetésem áll minden.

Csupán a pesti kávéházak stratégiai és bolcsinálta közgazdászai „játnak tintán" a műrostos fekete mellett egykori „dalás időket" idéző szellemidézésükben.

Tempora mutantur...

Csak szellemi hagyományaik kegyeletes őrzői emlékeztetnek a hírhedt hagyományokra, amelyek valamikor — 1918—19-ben — katona- és egyéb tanácsokban keresztül szolgáltak a bolszfémkus jelszók: — világ proletárjai egyesüljetek.

Nem egyesültek. A roppant orosz tömegak proletárdiktatúsa iszban követni kezdte a pravoslávimperializmus nagypéteri s romanovi hagyományait, II. Sándor cár balkáni uralmi álmai ujra feléngolt s valóban igaza van a finn közmondásnak, — amely szerint az orosz vaj — sütve is orosz marad.

Ez a vaj feletto erősen serceg abban a tepsiben, amelyben az európai országok rövidlátói, agyalágyultjai, vagy megszállottjai számára — az örök béke kasírozott karaját sütik. De a „sé" intézkedése folytán feletto nagyszámú kuktasereg szolgálja a világtörténelem — még a Capitoliumot is beleszámítva — legdrágább kacsájának sütését és „idegháború" címen percenként röppennek fel „bulletinek" a kacsa fizikai állapotáról Buenos Airestől Lisszabonig. Ebbe a programmba tartozik az új szovjet-alkotmány, ebbe az „Istentiszteiet" a kalyni tömegsíroknál, ebbe Benes moszkvai fogadása s nem utolsósorban az a minden idők minden háborúját felülmúló erőfeszítés amellyel a Kreml a kétezerkilométeres keleti arcvonalon —legalább látszatdöntést igyekszik kicsikarni.

Nem fontos hogy száz és százezer hulla dermedt szeme keresi az eltiltott Istent a rejtelmes orosz égen, nem fontos, hogy áln kívánó millióit kergetik hátuk mögé állított géppuskával a végtelen orosz sártengeren mocsarakon a halál ölébe, nem fontos, hogy egy ezredév európai kultúrája pusztul el, nem fontos, hogy temetővé válnak metropolisok és falvak, városok és tanyák. Mindez nem fontos, úgy látszik. Egyedül az — elv a fontos. Miesoda siralmas játék, milyen groteszkek a mi lök, akik csak nyögni, nyafogni mernek, de lázadni — nem. Holott — itt már nincs mentség. Lázadni kell. Lázadjanak fel Michelangelo képei, Dosztojevszkij regényei, lázadjanak az Athos-hegy kolostorai, lázadjanak az elrejtett ikonok és a párisi vasalatlan nadrágok, lázadjon Victor Hugo, Villon és Swift, lázadjon a gyáva és megalkuvó ember helyett a szaloppék fürgelábú lova, lázadjanak a régi trojkák régi csengőinek régi emlékei, lázadjon föld, erdő és kő, lázadjon a zene, szobor és vers, mert Dzsingiszkhán óta nem érte Európát olyan tragédia, mint érné akkor, ha Rettenetes Iván történelmivégrendelete alapján Európa Sztalin uralma alá kerülne.

Zsidó hirdetést nem közlünk!

A nyilaskeresztespárt parlamenti vezetőjének feltűnő beszéde

a parancsuralomról, a tengelypolitikáról, a magyar társadalom belső egységéről, az invázióról és az angolszász sajtó hangulatáról

A nyilaskeresztes párt szombati nagygyűlésén a párt parlamenti csoportjának vezetője *Szöllősi Jenő* országgyűlési képviselő feltűnést keltő beszédet mondott a belső és külpolitikai kérdésekről. Beszédében többek között a következőket mondotta:

— A nemzetiszocialista igazságban fogant új eszmerendszer nélkül minden háború imperialista törekvést takar. Az imperializmus nem tűri a szomszéd népek virágzását és fejlődését, mert az imperializmus kizárólagos hatalmi, vagy anyagi érdekeit igyekszik megvalósítani. Ezzel szemben a ki konnacionalizmusunk a népeket állítja egymás mellé, mert a nép a szomszéd népet sohasem bántja, mindig megértő a másik bajaival szemben. Becsületes magyar embernek például nincs a tisztességes szerb emberrel semmi ellentéte.

— *Ellenfeleink azt szokták mondani, hogy Hitler parancsuralma maga a megtestesült diktatura. Ők nem akarnak különbséget tenni parancsuralom és tekintélyuralom között és nem látnak eltérést a háborúban vagy békében szükséges módszerek között. Az ő szemükben Roosevelt diktatúrája a szabadság diktatúrája. Tehát, amit nem szabad Hitlernek, azt szabad Roosseveltnek.*

— Mi ezzel szemben tisztán látjuk, hogy milyen szabadságot hoztak Roosevelt hadseregei Szicíliának és Dél-Olaszországnak. És tisztában vagyunk a szovjet-megoldás halált jelentő próbálkozásával.

— A nagy vállalkozás megindítása előtt az egész angolszász sajtóból bizonyos megilletődés tapasztalható: a kijózanodás igen sok jele mutatkozik. Most már nem beszélnek Németországnak a terrortámadások által történt térdrekényszerítéséről, hanem előkészítik közvéleményüket az elkövetkezendő nagy áldozatokra, amelyet ők is újabban többszázezer főre kezdenek becsülni. A győzelemtudat még túlságosan erős, *de már nem olyan megingathatlan, mint ezelőtt pár hónappal, főként az olasz kapituláció idejében.*

— Nekünk, nemzetiszocialistáknak a a meggyőződésünk, hogy ha *Churchill átlépi a La Manche csatornát, szintén egy világbirodalmat fog megdönteni. Hogy melyik, erre a kérdésre az elkövetkező néhány hónap megadja a választ, mégpedig azt, amelyet mi várunk.*

Szavait így fejezte be:

— *Szálasi Ferenccel együtt hirdetem és hirdessétek ti is mindannyian, hogy „rodul Nemül hiszünk magyar népünk elhivatottságában és vezető szerepében.*

A kultuszminiszter megtekintette a kormányzóhelyettes készülő emlékművét

Február 3-án, csütörtökön délelőtt 11 órakor Szinyei Merse Jenő vallás- és közoktatásügyi miniszter Tasnady Nagy András, az Országos Irodalmi és Művészeti Tanács elnöke, bárczi házy Bárczy István és Fáy István államtitkárok társaságában megtekintette Kisfaludy Stróbl Zsigmond műtermében a hősi halált halt kormányzóhelyettesnek a Tabánban felállításra kerülő emlékműve modelljét. A kultuszminiszter kíséretében volt dr. Takács Menyhért miniszteri osztálytanácsos, valamint dr. Meskó Tamás miniszteri segédtitkár, a kultuszminiszter személyi titkára.

Kormányzói kitüntetések

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

A Kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére megengedte, hogy a Vitézi Rend érdekében önzetlenül kifejtett értékes és eredményes munkásságukért vitéz Vitézy László m. kir. főerdőtanácsos, vitézi társadalmi bizottsági elnökhelyettes, szombathelyi lakosnak és dr. vitéz Kazinczy Gergely jánoshalmi községi orvos, járási vitézi hadnagy újbóli elismerése, továbbá vitéz Kovács Arnold szőv. tisztviselő, kerületi vitézi hadnagyhelyettes, dr. vitéz Kolta Ervin orvos, klinikai tanársegéd, ker. vitézi hadnagy, vitéz Olgyay Levente magántisztviselő, ker. vitézi hadnagyhelyettes és vitéz Komondy László OTI műszaki tanácsos, ker. vitézi hadnagyhelyettes, budapesti lakosnak, dr. vitéz Bodnár István törökszentmiklósi kir. járásbírósági elnök, járási vitézi hadnagynak, dr. vitéz Haviár Gyula volt gyomai, jelenleg budapesti kir. közjegyző, járási vitézi hadnagynak, vitéz Mucsy Mihály békési községi jegyző, járási vitézi hadnagynak, vitéz Boczkóy András gazd. isk. igazgató, vitézi társadalmi albizottsági elnök, békéscsabai lakosnak, vitéz Tihanyi Ferenc nyug. m. kir. selyemtenyésztési főfelügyelő, járási vitézi hadnagy, győri lakosnak, vitéz Kozma Gábor győri igazgatótanító, vitézi társad. bizottsági ügyv. elnöknek, dr. Nagy Miklós járási vitézi teendőket ellátó tetétleni gyakorló orvosnak elismerését tudtul adják. Végül vitéz Palotai János vármegyei vitézi széki írnok, debreceni lakosnak a Magyar Ezüst Érdemkeresztet, vitéz Magyar Gábor lapkihordó felügyelő, vitézi őrmester, budapesti lakosnak a Magyar Ezüst Érdemérmet, vitéz Katona Alajos földműves, vitézi őrmester, nőtincsi; vitéz Mosonujvári Konrád lovászmester, vitézi őrmester, salgótarjáni; vitéz Székvölgyi Rezső hentes és mészáros, vitézi őrmester, homokterenyei, vitéz Igar József földműves, vitézi őrmester, bánki és vitéz Letenyei János tak.-pénztári altiszt, vitézi őrmester szarvasi lakosnak a Magyar Bronz érmet adományozta.

Kivégeztek egy halálraitélt betörőt

Az ujvidéki törvényszék rögtönítélő bírósága az elsötétítés ideje alatt elkövetett betörésekért halálra ítélte Kantardzsics Vazult. Szombaton délelőtt az állami ítéletvégrehajtó a halálos ítéletet végrehajtotta.

Lefűrészelt férfifejet találtak a kolozsvári pályaudvar közelében

Kolozsvár, február 6.

Szombaton reggel a MÁV pályaudvar egyik alkalmazottja a vasúti birtokában lévő területen a pályaudvar közvetlen közelében egy lefűrészelt férfifejet talált. A rendőrség, amelyet nyomban értesítettek, megindította a nyomozást az áldozat személyazonosságának kiderítésére. (MTI)

A maglódi 74 esztendős ny. állomásfőnök rablótámadói a bíróság előtt

Még késő ősszel történt, hogy *Held János* 19 esztendős maglódi gyárimunkás összebeszélt két fiatalkorú barátjával, hogy valami jövedelmező „üzlet" után néznek. Kiszemelték *Levente József* 74 esztendős nyugalmazott MÁV állomásfőnök villáját és elhatározták, hogy oda betörnek. A késő délután elmentek a villához, ott a két fiatalkorú kint maradt és őrt állott. Held János bekopogott a villába, de nem volt szerencséje, mert az idős úr maga nyitott ajtót. Held valami ürüggyel bekéredzkedett, majd mikor bent volt, rávetette magát a szerencsétlen emberre, azt összevissza verte, belökte az ágyba, rádobta az ágyneműt és úgy fojtogatta. Mikor látta, hogy ez nem segít és az öreg a sok ütlegelés ellenére is kimászik az ágyból és nagy kést vesz elő védelmére, Held újból rávetette magát ütlegelte, fojtogatta, majd bevonszolta egy mellékhelyiségbe és az ajtót rázárta. Azután a lakást felforgatta, elvitt egy aranyórát és egy pénztárcát 20 pengő tartalommal, ezenkívül fehérneműt és ruhaneműeket, amelyeket azután két fiatalkorú társával értékesített.

Az idős állomásfőnököt csak másnap találták meg bezárva a mellékhelyiségbe. Beszállították kórházba, ahol *súlyos sérüléseibe harmadnap belehalt.*

Held Jánost hamarosan megtalálta a csendőrség két fiatal társával egyetemben. Átadták őket a pestvidéki ügyészségnek.

Most tárgyalta ügyüket a törvényszék *Nagy Károly*-tanácsa, amely előtt mind a hárman beismerték bűnösségüket. A bíróság rablás büntettében és halált okozó súlyos testi sértés büntettében mondotta ki bűnösnek Heldet és ezért

14 esztendei fegyházra ítélte.

A két fiatalkorút pedig megdorgálta és gálta. Az ítélet nem jogerős.

Adományok a Főméltóságú Asszony segélymozgalmára

A Főméltóságú Asszony segélymozgalmára a 99.000 sz. postatakarékpénztári csekkszámlán február 2-án a következő adományok érkeztek:

Haltenberger Sámuel ny. p. m. tan. február havi felajánlott nyudija 309,80, Hétfő Reggel szerkesztősége és kiadóhivatala 200.—, Csuri István elektrotechnikai szaküzem (Budapest) 100.—, dr. Darvas Gyula (Budapest) 100.—, dr. Gurka Márton (Budapest), 100.—, dr. Schannen Béla (Budapest) 100.—, Frankó A. Zénó (Budapest), 30.—, dr. Krasznai Iván (Budapest) 30.—, pengő.

A Főméltóságú Asszony segélymozgalmára a 99.000 sz. postatakarékpénztári csekkszámlán február 4-én a következő adományok érkeztek:

Dr. Fabinyi Tihamér ny. pénzügyminiszter február havi felajánlott nyugdíja 1147.70, Névtelen adakozó 600,—, Samum-Altesse (Budapest), 300.—, Unghváry László (Cegléd) 300.—, dr. Salacz Pál és felesége (Budapest) 200. Somorjay Lajos és Lajosné, (Budapest), 100.—, Pestszentlőrinci Gazdakör 100.—, Klein Antalné (Mosonmagyaróvár) 30. Rákos Manó (Bpest) 20., özv. Séder Ferencén (Bpest) 20.—, Gazdy Béla (Miskolc), Imre Sándorné (Bpest), Balaguvig (Bpest) 12.—, Kovács Sámuel (Pestszenterzsébet) 10.—, Hofmeister Mária (Epest) 10, Megyesi István (Szeged) 8.38, Parlag Rezső (Bpest) 5,. Révfalvi Józsefné (Bpest) 5., Vajna Aranka (Budapest) 2.— pengő.

Olasz tábornokok letartóztatása

Milonó, február 6.

Az NST jelenti: Mint hivatalosan közlik. Dalmazzo és Scuero tábornokokat, valamint Mattenucci tengernagyot letartóztatták. Mindhárman az államvédelmi rendkívüli törvényszék elé kerülnek, amely katonai kötelességüknek hűnyos teljesítése miatti vonja felelősségre őket.

Dalmazzo tábornok a 9. olasz hadsereg parancsnoka volt Albániában a szeptember 8-iki fegyverletételig. Scuero tábornok hosszabb időn át hadügyi államtitkár volt.

A mi költőnk
volt és marad:
Sértő Kálmán!
VERSEI
728 oldalon 24.— P-ért
kapható minden könyvesboltban:
Centrum kiadás

Nyolcvanezer téglát igértek és egy darabot sem tudtak leszállítani

Eszlényi Gyula dr. büntetőtörvényszéki egyesbiró *Bihari Gusztávné* és *Király Béla* magántisztviselő csalási bűnügyét tárgyalta. Az asszony egyik kartársának azt igérte, hogy *Király Béla közreműködésével 80 ezer téglát szerez számára.* Felvett a téglákra 8 ezer pengőt, de azután kiderült, hogy olyan téglája a gyárnak nincsen, amilyent igért. Így került *Biharinét, Király Bélával* együtt a törvényszék elé, ahol az asszony azzal védekezett, hogy *Király* őt is *félrevezette* és jóhiszeműen járt el az ügyben. A bíróság mind a két vádlottat bűnösnek mondotta ki, s *Király Bélát 2 évre, Biharinét pedig 10 hónapra* ítélte. Az ítélet nem jogerős.

— **„Rendőri őrjárat".** Kemény Gábor dr. rendőrfőtanácsos a budapesti főkapitányság bűnügyi osztályának helyettes vezetője „Rendőri őrjárat" címmel ma d. u. 17 óra 10 perckor előadást tartott a rádióban.

Tizenötezer pengőt e sikkasztott egy postaalliszt – két és félévre ítélték

Az ügyészség vádat emelt Román Mihály postaalliszt ellen sikkasztás és közokirat hamisítás miatt. Az altiszt a neki kézbesítés végett átadott összegekből, minegy tizenötezer pengőt elsikkasztott és hogy bűnét leplezhesse, meghamisította a pénzesutalványokat. A budapesti törvényszéken Rád Illés tanácsa tárgyalta az ügyet. Román Mihály beismerő vallomást tett a a törvényszék nem jogerősen két és félévre ítélte.

Elkészült a csorbatói sí-drótkötélpálya

Pozsony, február 6.

Hivatalos jelentés szerint a napokban elkészült a csorbatói sí-drótkötélpálya és azt szombaton, február 5-én adták át rendeltetésének. A 4700 méter hosszú drótkötélpályát 27 csolop tartja.

Kötélhalálra ítélték a valkói rablót

Beszámoltunk róla, hogy a pestvidéki törvényszék rögtönítélő bírósága elé került Csömör Lajos 25 esztendős cigánylegény, aki a Gödöllő melletti Valkó községben kirabolta Oláh Kálmán nyulbőrös cigányt.

Csömör január 25-én összetalálkozott Oláh Kálmánnal, akivel egy korcsmában egész zárórálig ittak. A számlát Oláh fizette és Csömör látta, hogy Oláhnál nagyobb összegű pénz van. Kint az utcán Csömör, a részeg Oláht elcsalta egy elhagyott helyre, ahol elgáncsolta, földre tepert, majd kitépte belső zsebéből a pénztárcáját, amelyben 240 pengő volt, azután hazament és a pénzből 110 pengőt átadott a sógornőjének. A többi pénz eltűnt.

A bíróság előtt Csömör azzal védekezett, hogy a rablás még az elítélés megkezdése előtt történt. Ezt a védekezést tarthatatlannak találták. A bíróság Csömör Lajost

kötélhalálra ítélte,

majd kegyelmi tanáccsá alakult át.

Federzoni megszökött?

Zürich, február 6. (MTI)

Hire jár, hogy Federzoni szenátor, az Olasz Akadémia elnöke, és a Mussolini ellen összeesküvés egyik vezetője, kit Veronában halálraitéltek és le is tartóztattak, el tudott menekülni. A nyomozás megindult.

Halbőség a Drávában. Nagykanizsáról jelentik: Bálint Elek perlaki erdőőr a Drávában 33 kg-os halat fogott. A folyóban most rendkívül bőséges halfogás van, mert három éve nem halásztak.

Új sajtóvezér a Társadalmi Turul Szövetségben. Gr. Festetich Domonkos a Társadalmi Turul Szövetség főnökére Horthóbágyi Jenő dominust, az ismert fővárosi ujságírót a szövetség sajtó- és propagandaügyosztályának vezetésével megbízta.

Büszke vagyok dús hajamra!

„Örömmel közölhetem, hogy a „FLUOR" hajszesz néhány heti használata után hajam újra nőtt, ezzel megszünt a rohamos kopaszodás. Az elsorvadt hajgyökerekből pedig annyi életerős hajszál sarjadt, hogy eltakarják a kopasz foltokat is." Ezt írja nekünk B. Pál úr. Sokezer nő és férfi köszönheti gyönyörű haját a tökéletesitett Dr. Prof. WILLKINS-féle „FLUOR" hajszesznek. Tehát saját érdekében kezdje meg haján ápolását a „FLUOR" hajszesszel, mely megszünteti a hajhullást, korpásodást, kopaszodást és korai őszülést. Már az első használat meggyőzi Önt meglepő hatásáról 2 üveg 5.20 P, 4 üveg 8.70, P 6 üveg (családi csomagolás) 11.— P. — Irjon még ma: „VALÉRIA" vegyipar BUDAPEST, VI., SZONDY-UTCA 22. Központ 25.

Bábszinház — felnőtteknek

A Nemzeti Bábszinjáték Podmaniczky-utcai szinházban nem ártatlan gyermekkacagás hangzott fel a „16 éven felüliek" részére rendezett előadáson: felnőtt emberek mulattak két órán keresztül az „Angyalt vettem feleségül" jól sikerült bemutatóján.

A hazugságokra épült modern házasélet kitünő szatirája különös értelmet nyert itt a pici bábszinpadon, ahol a mai társadalom gyarlóságai némely jelenetben óriás-arányúvá nőttek; mintha benünket is rángatnának rejtelmes kezek és a festett arcok mereven egének nem adna kifejezést semmi más, csak a képmutató szemforgatás...

Vaszary János is megjelent szellemes vigjátéka bábos bemutatóján. A művészi izléssel elrendezett díszletekkék nyiltszini tapsot kaptak. Vághy Panni, Kárpáti László, Lubinszky Lili, Tamás Benő, Hárai Ferenc és Király Ferenc művészi teljesitményt nyujtott. A darabot István Miklós ötletesen bábosította. Rév István pedig ügyesen oldotta meg a rendezés feladatát.

ELEK ICA

február 1-től nagyszerű műsorával a Boráros-téri Kávéházban

Barcsay Jenő kiállítása

Kitünő és müértő közönség előtt nyilt meg ma délelőtt *Barcsay* Jenő uj kiállitása. Az eredeti stilusu, kiváló művész szindús képzelete, erős tárgyérzéklése, szinporkázó szineinek darüje gazdagon nyügözte le a látogatókat. A kiállitás bő és szinvonalas termést igazol és egyre őszintébb elismerésre készteti a kritikát. zárt formák, élesen megszabott tárgykeretek különös nyugalmából és biztonságából — mintha külön dimenziót sugároznia — önnik Barcsay különös mép. sokszor lenyügözően pompás, sokszor szinte gyermekien egyszerű fény és szingazdasága. *Fehér fények* cimü olajképe a legmegragadóbb. Pasztell női feje, vörösdombos temperája, római tája, kert- és udvarrészleti, tüzfás tusrajza, izbégi tája, gyárrészlete mind kitünő művészi elkotásai. *(b. a.)*

SZINHÁZ

A Bagdadi Borbély

Bemutatószámba menő felujitás az Operaházban

Az Operabarátok mai estéjén egy több, mint 50 évvel ezelőtt nálunk már bemutatott 2 felvonásos vigopera kerül szinre: *Cornelius Péternek*, Wagner és Liszt barátjának és sok tekintetben követőjének Bagdadi Borbélya. Nem nagyigényü mü, a tehetséges, középszerüségnek zenében, szövegben egyaránt pontos felismeretes munkája, amely egy-két unalom felé kacsintgató résztettől eltekintve, kedves meleg humorával, könnyed, dalamos zenéjével kellemesen felüdíti a mai idők robotjában elfáradt és kikapcsolódásra vágyó operalátogatót. Különösen, ha olyan pompás előadásban, olyan lelkes tálalásban kerül szinre, mint ma este a M. Kir Operában.

Csodálatos, hogy ez a kedves és már-már burleszkbe hajló opera buffa ilyen hosszú szünet után tudott csak nálunk ismét szinre kerülni. Csak nem az a titka ennek a késedelemnek, hogy szinte lenyügöző erővel uralja az egész operát a borbély szerepe, amely nemcsak énekben követeli meg a szereplőtől a legdominálóbb hanganyagot és a legteljesebb énekkultúrát, de szinészetileg is olyan követelményeket állit a szereplő elé, hogy operaénekes és főleg basszista legyen a talpán, aki ezeken a nehézségeken maradéktalanul urrá lesz. Operánk *Koréh Endre* és a cimszerepet ma este alakitó *Székely Mihály* személyében két olyan basszistát is magáénak mondhat ma, akik európai viszonylatban is jelentős tényezőknek számitanak, sőt talán a legjobbak ma Európában. Művészi elfogulatlanságunknak kényszerűen adunk hangot, amikor elismerjük, hogy Székely Mihály hangban, játékban egyaránt kiváló alakitást nyujtott a borbély hálás szerepében és fajtáját feledtető szuggesztivitással illeszkedett be a kitünő együttesbe, amely maradandó sikerre viszi ezt az ujdonság számba menő operát. *Orosz Júlia* és *Gere Lola*, *Rössler Endre* és *Laurisin Lajos* „négyese" maradéktalan művészi bűvkezüséggel szolgálta ki az elporosodott kottákból szerencsés kézzel uj és üditő életre keltett romantikus buffát. *Oláh Gusztáv* inscenirozása, rendezése ép úgy kivivja az osztatlan elismerést, mint bámikor máskor, a kosztümök azonban némely tekintetben szegényesebben hatottak, mint ahogy azt ez a romantikus opera megköveteli. Ezt a hiányt azonban készségesen irjuk a mai idők számlájára. A cimszerep alakitójának szerepeltetését is erre a számlára irjuk, de azzal a mentséggel, hogy mégsem játszhatik minden szerepet Koréh Endre. Székely Mihályon kivül jelenleg ugyanis nincs más ebben a szerepkörben, aki Koréhoz mérhető lenne. Ezzel a mentséggel vesszük csak tudomásul az Opera egyetlen szőke énekesének szereplését.

—op—

Példaadás az egész ország zeneélete számára

A Kolozsvári Zenekonzervatórium a hangversenyévadban Collegium Musicum elnevezéssel előadássorozatot rendez. A Collegium célja, hogy a még ismeretlen magyar zenei értékeket tárja a nagyközönség elé, ezen felül pedig a zenei müveltség hézagait pótolja. A sorozat első előadásán Veress Sándor, az ismert zeneszerző és a magyar népdal búvára számolt be a magyar népdalkutatás jelentőségéről és eredményeiről. A második hangversenyen a 16. és 17. századbeli, még a szakemberek részére is nagyrészt ismeretlen magyar zenetörténeti emlékeket mutatott be a konzervatórium tanári kara vendégművészek közreműködésével. A hangversenyt Lakatos István, Erdély történetének alapos ismerője, vezette be. Ennek az országos viszonylatban is nagyjelentőségü hangversenynek fontosságára az erdélyi sajtó hivta fel a közvélemény figyelmét, azt ajánlva, hogy azt az ország nagyvárosaiban ismételjék meg. A zenekonzervatórium a sajtóvisszhang eredményeképp eddig Nagyváradról és Besztercéről kapott meghivást a különleges müsor bemutatására.

A Collegium Musicum előadássorozatának megrendezésével Farkas Ferencnek, a Kolozsvári Zenekonzervatórium európai hirü igazgatójának az volt a célja, hogy a nagyközönséggel megismertesse a mult és a legujabb kor magyar zenei termékeit. A január 30-án megrendezett harmadik hangversenyen a legujabb magyar muzsikának néhány szemelvényét mutatta be a konzervatórium tanári kara. Ezt az előadást az ország egyik legkitünőbb karnagyának, Endre Bélának rövid ismertetése vezette be. A hosszú müsorból kiemelkedett Veress Sándor ifjukori vonóshármasa, mely magán hordja a tehetséges zeneszerző egyéni jellemvonásait: szikrakisan egyszerü formálásmódjával, szigorú zenei logikájával és a késői romantikától elforduló hő lirájával mindig nemes hangzású zenemü. Nagy sikere volt még Ádám Jenő I. vonósnégyese I. tételének, klasszikus elveken alapuló formaművészetével és sokszor a pátoszig emelkedő meggyőző és komoly mondanivalójával. Szervánszky Endre élesen körvonalazott üde hangzású kis zongoraszvitje nagyon tehetséges mü. Takács Jenő hegedűre és fuvolára komponált kis asztali zenéje virtuoz hangzású, kisigényü alkotás. Tóth Dénestől, Járdányi Páltól, Pongrácz Zoltántól egy-egy, Dávid Gyulától két tehetséges dalt hallottunk. A harmadik előadás lelkes és önzetlen munkát végző előadóművészeinek névsorát közöljük: B. Fehér Miklós, Weiland János, Nagy Ilonka, Ütő Mária, Bálint Dezső, Török Béla, Turján Vilma, Zsurka Péter, Lebeda Gyula és Boga László. A termet teljesen megtöltő kolozsvári müértő közönség meleg elismerésével köszönte meg a ritka érdekességü zenei élvezetet.

Privorszky Károly

Felejts, ha tudsz ...

A gróf és az inas szerepcseréje nem uj téma, de ennél szellemesebb feldolgozása alig akad: a fiatal gróf kalandos viszonyok között ismerkedik meg szive szerelmével — és soffőrnek csap fel a leány nagybátyjánál, mialatt inasa szerepel grófként a társaságban. A bonyodalom végén persze a két fiatal szív egymásra talál.

A film meséje eleven. Hans Moser sokszor nevetteti meg a közönséget. Carola Höhn, Wolf Albach Retti jellemalakitása is kitünő.

SPORT

A kormányzóhelyettes emlékezete a BSzKRT sportrepülők ünnepségén

A BSzKRT sportrepülő szakosztálya arany és ezüst koszorús teljesitmény-jelvényt nyert repülői tiszteletére pénteken délután díjkiosztó ünnepélyt tartott. A pompásan fellobogózott teremben lefolyt ünnepségen megjelent Ember Sándor dr. országgyülési képviselő, a Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap elnöke,, vitéz Háry László ny. vezérőrnagy, a Magyar AERO Szövetség elnöke, Verebélyi Jenő BSzKRT elnöke, Perczel György vezérigazgató és még sokan mások a magyar repülés vezetői közül. Báró Babarczy István elnök mindenekelőtt megemlékezett a becsület mezején hősi halált halt repülőkről, élükön vitéz Nagybányai Horthy Istvánról.

A megnyitó után Kováts Sándor vezető főoktató számolt be azokról a kiváló eredményekről, amelyeket a BSzKRT repülők a pilótaképzés és csúcseredmények kirepülése során elértek.

Báró Babarczy István elnök ezután átadta a teljesitményjelvényt a kitüntetett repülőknek, akiknek nevében a világ 46. aranyjelvény viselésére jogosult Stolte János mondott köszönetet.

Ember Sándor dr. a Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap elnöke szólalt fel ezután. Mindenek előtt a magyar repülés továbbfejlesztésének és a repülőtársadalom lelki felkészültségének szükségességéről szólott, majd azt hangoztatta, hogy a BSzKRT repülők a magyar repülésügy szolgálatában minden időben becsülettel kivették részüket. A BSzKRT vezetőségét köszönet illeti azért a megértő támogatásért, amelyben a repülőszakosztályt hosszú évek óta részesiti. Ember Sándor dr. végül annak a reménykedésének adott kifejezést, hogy a BSzKRT repülők továbbra is az eddig követett úton haladnak és tovább dolgoznak a magyar repülés naggyátételéért. (MTI)

A B. Vasutas legyőzte a Kecskeméti TE-t a birkózóbajnokságok során

A Horthy Miklós Nemzeti Sportcsarnokban rendezték meg a birkozó CsB első fordulóját.

Szép számú közönség előtt a BVSC csapata 5:2 arányban győzött a Kecskeméti TE ellen, az alábbi eredményekkel:

Mester (BVSC) tussal győz *Kulai* (KTE) ellen; *Hullai* (KTE) győz *Szuke* (BVSC) ellen; *Pintér* (BVSC) győz testvér *Pintér* (KTE) ellen; *Széll* (BVSC) győz tussal *Gara* (KTE) ellen; *Bencze* (KTE) győz *Erdélyi* (BVSC) ellen; *Bóbis* (BVSC) győz 6 perc alatt tussal *Bura* (KTE) ellen; *Kassai* (BVSC) győz tussal *Kulicska* (KTE) ellen.

Ezután a WMTK és Debreceni Vasutas SC lépett szőnyegre. A két csapat nagy harc után 3:3 arányban áll lapzártakor. *Barta* (WMTK) győz *Csánki* (DVSC) ellen; *Sipos* (DVSC) győz tussal *Varga* (WMTK) ellen; *Mihályfi* (DVSC) győz tussal *Simon* (WMTK) ellen; *Káli* (WMTK) győz *Mihályfi* (DVSC) ellen; *Mucsi* (WMTK) győz *Németh* (DVSC) ellen; *Gedon* (DVSC) győz *Czuczi* (WMTK) ellen. A *Tarányi* (WMTK) —*Balog* (DVSC) mérkőzés dönti el a verseny sorsát.

A CsB következő fordulóját 12-én, szombaton este 6 órakor vivják meg a Sportcsarnokban a DVSC—MÁV Előre és a Kolozsvári MTE—BVSC csapatai.

A szép harcot igérő második fordulóban főleg a Kovács—Tarányi és a kolozsvári Kovács és Bihari összecsapása igér nagy küzdelmet.

Megkezdődtek a küzdelmek a 10.000 pengős Cora ökölvivó diját

Öt nemzet legkiválóbb hivatásos ökölvivói vették fel a küzdelmet *Szarka* Mihály, a MAC volt birkózója által felajánlott 10.000 pengős Cora nagydijért. A viadalt — melyre *Tasnády József* a MAC volt európabajnok birkózója hivta meg a külföldieket, nagy érdeklődéssel várják az ökölvivás hivei.

Eddig már bizonyos a spanyol Toledos, a belga van Laut, a francia Prosperos, Cointreoux és Regot továbbá az olasz Lotto, Del Angelo és Bellini részvétele. A külföldiekkel a legjobb hazai versenyzők: Szigeti, Kubinyi, Deli, Kővári, Jánosi, Trummel, Tanamár, Csiszár, Maráczi, Ebergényi és Farkas veszi fel a küzdelmt.

Tátralomnicon Harangozó megnyerte a nemzetközi asztali teniszversenyt, de csapatunk váratlan vereséget szenvedett

A Pozsonyi Duna Kupát és a Tschammer serleget mult vasárnap fölényesen megnyert versenyzők ezúttal Tátralomnicon vettek részt az ott megrendezett nemzetközi asztali teniszversenyen.

A férfi egyest Harangozó I. nyerte, öccse Harangozó II. ellen, de a nőt egyesben a német Trude Pritzinek sikerült visszavágnia Farkas Gizi legyőzésével.

Szineinket kellemetlen kudarc érte a négy város csapatversenyében. Budapest—Zágráb ellen 2:0 arányban győzött, de Pozsony együttesétől 1:2 arányú vereséget szenvedett. Ezzel: 1. Pozsony. 2. Budapest. 3. Zágráb. 4. Bukarest sorrendben fejeződött be a csapatverseny.

Mint mindig, ezúttal is beigazolódott, hogy egy dényes nemzetközi siker után — mint aminő a multheti pozsonyi diadalsorozat volt — sohasem szabad ugyanazokkal a versenyzőkkel néhány nap mulva ismét kiállni. Ha ezt az aranyigazságú sportszabályt betartják, elkerülhették volna vereiben csapatunk kudarcát. Enyhe vigasz, hogy — hir szerint — a két *Harangozó* lázas betegen játszott a szlovákok ellen.

Belső bajok a BEAC vezetőségében

Lapunk mindenkor meleg szeretettel karolta fel s támogatta hasábjain a rőskolás sportot. Ezért fáj nekünk fokozottan az a hir, miszerint *Stolpa Gyula* a BEAC ifjúsági elnöke elkedvetlenedve lemondott tisztségéről.

Értesülésünk szerint a BEAC-ban, az egyetemisták reprezentativ sportegyesületében a szinfalak mögött nagy harcok dúlnak. Reméljük, hogy az illetékesek elássák a harci bárdot s rövidesen ismét helyre áll a béke és kezdetét veszi a BEAC-ban az a nagyszerű sportmunka, amit az E-betüs gárdától nemcsak megkövetel, hanem megszokott a magyar sportközvélemény.

Misángyi Ottó dr-nak elküldte a svéd Bo Ekelund a legujabban hitelesitett atlétikai világrekordok jegyzékét

Csütörtökön *Misángyi* Ottó dr., az OSK vezetője, a TF igazgatója jól sikerült bemutatót rendezett a Főiskolán, a magyar atléták számára. *Misángyi* dr. értékes magyarázatok kiséretében ismertette a sportmúzeum ritkaságait, majd az atlétikai tanteremben fényképek segitségével mutatta be a legjobb stilusu világhirességek mozgását.

Misángyi dr. február 17-én, csütörtökön d. u. 5 órai kezdettel a futásról tart mozgófényképpel kisért előadást.

Az előadás végén *Misángyi* dr. átnyujtotta ismertetés végett a *Bo Ekelund*-tól a svédek világhirü atlétikai szakemberétől a NASz főtitkárától érkezett jegyzéket, melyen már szerepelnek a legujabb világrekordok is. Ezek közül a legfontosabb a *svéd Andersonnak 1 mérföldön elért 4:02.6-os, továbbá 1500 méteres 3:45-ös ideje. Az amerikai Wermerdam a rúdugrásban 477 cmel, Wolcott a 110 méteres gátfutásban 13.7 mp-el, Gibson a 440 yardos gátfutásban 52.2 mp-el ért el világrekordot.*

A hölgyek közül a hollandus Blankers Koen asszony 80 páton 11.9 mp-el, magasugrásban pedig 171 cmes ugrással állitott fel uj világrekordot.

SZŐNYEG
gyarpersze,
ontáll
CSÁSZÁRTÓL
Petőfi Sándor-u. 3.
(udvarban)
Telefon: 382—938

BAROSS

ING
mérték szerint is.
HARISNYA
BAZSÓ Baross-u. 66
Telefon: 149—400

IRODABUTORT
is
KOCSIS JÁNOS-TOL
vegyen
Üzlet: Vigadó-u. 14. T.: 112-821.
Üzem: Gr. Teleki P.-u. 22. T.: 316-628.

BUTORT
keresztény műasztalosok termékeit
HETESY-től
Vilma cs.-u. 53

TEXTILÁRUK
BEHOZATALI
KFT.
Múzeum-körút 13
Telefon: 182-400.
ELADÁS
NAGYBAN

Itt hirdessen

Andrássy Színház

Szombaton, február 12-én este 1/2 7 órakor először:

Pénz nem boldogit

irta: Vaszary János

Murátl Lili — Csortos Gyula
Vaszary Piri — Dénes György

Árpád Margit, Tahy Anna, Somogyváry Rudolf, Simon Mariska, Remváry Gertrud, Makláry János, Dinnyés Juliska, Járai Teri, Kiss Anikó, Villányi János.

Megdöbbentő súlyos vádak a Magyar Artista Egyesület főtitkára ellen

Két fővárosi napilap pénteki száma feltűnéskeltő cikkben számolt be arról a viharos ülésről, melyen a Magyar Artista Egyesület és a Műsoros Szórakoztató Vállalatok Szövetsége vezetősége vett közösen részt. A beszámolóból kiderült, hogy az együttes ülésen csaknem tettlegességig menő botrány tört ki, mert a „mulató igazgatók nem voltak hajlandók a körtáncosok létminimumát biztosítani."

Az Artista Egyesület elnöke, Vitkovszky Sándor megcáfolta nyilatkozatában a botrányhireket. Minthogy az ülésen résztvevő egyik fél nyilatkozott már, megokoltnak látszott megkérdezni a Műsoros Szórakozó Vállalatok Szövetségének vezetőségét is az eseményekről, annál is inkább, mert a sokezer embernek kenyeret adó munkavállalók ellen a mai időkben a legsúlyosabb vádak egyike, az antiszociális felfogás vádja hangzott el.

Amikor béke volt a két egyesület között

Évekkel ezelőtt, amikor minden szakmában a munkaadók és a munkavállalók egyesületbe tömörültek, az artisták és a mulatótulajdonosok is megalakították a maguk szövetségét, sőt az utóbbiba egy rendelet utasítására beléptek a varieték tulajdonosai is. A két egyesület, a Műsoros Szórakoztató Vállalatok Szövetsége és az Artista Egyesület közös érdekből kollektiv szerződést kötött és tökéletes egyetértésben intézte egészen a legutóbbi ülésig a szakma ügyeit.

Akörül volt némi zavar, hogy a híresebb magyar artisták egy része már tíz éve ugyanazzal a számmal lép fel, és a pár ezer főnyi mulatóközönség már ismeri az ismétlődő számokat. Ezért a mulatók igazgatói külföldi számokkal frissitették fel műsorukat.

Végezhet-e privát munkát az egyesület titkára a tőle függő tagoknak?

A botrányos ülésről, melyen az Artista Egyesület részéről Vitkovszky Sándor elnök, Baumgartner (Baribakker) Gyula főtitkár, a nemárja származású Reisz Árpád ügyész és egy Bokor nevű vezetőségi tag vett részt, a Szövetség ügyésze a következőket mondotta:

— Az ülés a legnagyobb rendben és békében folyt le. Az Artista Egyesület vezetősége előterjesztette a kollektiv munkaszerződésen módositani kivánó javaslatát. Mi kértük, hogy arra irásban adunk választ. Miután az Artista Egyesület elnökével a legjobb viszonyban vagyunk, semmi különös vita nem alakult ki. Vita egyedül azért volt, mert az ülés végén az egyes igazgatók az Artista Egyesület egyik jelenlevő tagja ellen olyan adatokat hoztak fel, amelyek őt becsületében érintették.

— Azt a vádat hozták fel, hogy ő a mulatóktól és artistáktól illetéktelenül pénzt vesz fel, az artistákat terrorizálja és oda kell nekik szerződniök, ahová az illető akarja. A megtámadott úr az ülésen elismerte, hogy valóban egyes tagoktól pénzt vett fel, azonban azt állította, hogy azért ő privát munkát végzett, amit neki senki meg nem tiltott. Vita támadt a körül is, hogy ha valaki az Egyesület titkára, elfogadhatja-e külön honoráriumot.

Az igazgatók hangsulyozták, hogy a minimális gázsit ugyanolyan mértékben emelték. Arról szó sem volt, hogy valaki a gázsikérdésben merevan elzárkózott volna, hiszen az elnök közölte, hogy ebben a kérdésben külön ülésen határoznak.

— Elnökségünk kérte az Artista Egyesület vezetőségét olyan irányú közbelépésre, hogy tagjai tanuljanak ujabb számokat, mert különben a mulatók tulajdonosai külföldi artistáták szerződtetésére kényszerülnek.

Az egyes lapokban megjelent két cikk teljesen valótlan adatokat tartalmaz. Az sem igaz, hogy a varietéknek a Szövetségből kilépése vihart támasztott volna. Erről az ülésig nem tudtunk semmit, de amikor a Kamara Varieté igazgatója ezt közölte, kijelentettük, hogy ennek semmi akadálya sincs, hiszen ők különben is szinházi mintára, belépőjegyekkel dolgoznak. Kértük, hogy adják be irásba elhatározásukat.

— Személyesen eljártunk azoknál a lapoknál, ahol a cikkek megjelentek és megállapitottuk, hogy ezeket a beszámolókat éppen az az úr inspirálta, aki ellen a támadás nem megfelelő magatartása miatt az ülésen elhangzott. A megtámadott úr különben az ülésen is kijelentette, hogy olvassuk el majd a másnapi lapokat, vagyis előre jelezte a támadó cikkeket.

Arra a kérdésre, hogy ki volt a megtámadott vezetőségi tag, a Szövetség ügyésze nem volt hajlandó válaszolni, de az a pár mulatótulajdonos, aki a vádakat felhozta, erre is megadta a felvilágositást. Az Egyesület főtitkára ellen hangzottak el a panaszok, aki működése során túllépte a megengedett korlátokat. Több mulatótulajdonos panaszolta el, hogy a főtitkár különböző ügyekért, amelyeket pozíciójánál fogva is kötelessége volt elintézni, külön honoráriumot követelt, a mulatókban nagyobb társasággal látogatott el és természetesnek találta, hogy az elfogyasztott italt ne fizesse ki, basáskodott az artistákkal. Volt eset, amikor az egyik mulató nem volt hajlandó az általa ajánlott artistanőt szerződtetni és ő más artistanőknek nem adta meg az engedélyt. Tehát a főtitkár úr működése nem annyira a mulatók tulajdonosai, hanem inkább az amugy is nehéz helyzetben levő artisták ellen irányult.

A Salgó tőkeemelése

Gazdasági, pénzügyi és tőzsdei körökben nagy érdeklődéssel fogadták a Salgó tőkeemelésének hirét. Ez a nagy tradiciójú és gazdasági életünkben vezető pozíciót betöltő iparvállalat a háborús viszonyok között is megtalálja a módját annak, hogy vezető pozícióját megőrizze, sőt fejlessze.

Ezidő szerint a társulat legfontosabb feladata egyik bányájának hatalmas arányú fejlesztése, meglévő bányáinak kiépitése és korszerüsitése, cementgyárának bővitése és átépitése.

Jelentős összegeket igényel az az anyagmennyiség, amelyet a társulat megnövekedett termelése a mai anyagárak mellett lekőt. A munkások és családtagjaik számára (akiknek száma ma már eléri a 72 ezret) tárolt élelmiszerkészletek nemkevesebb, mint 32 millió pengőt kötnek le.

A termelés növelésére irányuló törekvéseken túl a vállalat tovább építi szociális programmját és folytatni kivánja korszerű munkáslakásépitési akcióját, amelynek során az utóbbi két évben több mint ezer ilyen lakást épitett.

Azok a hatalmas feladatok, amelyeket a Salgó a termelés növelésével, a háborúutáni időkre való előkészületek megtételével magára vállalat, jelentős tőkék bekapcsolódását igénylik és az alaptőkeemelés van hivatva a nagyszabású program megváltoztatásának pénzügyi előfeltételeit biztositani. A tőkeemelést elhatározó igazgatósági ülésről a következő jelentést adták ki:

A Salgó-Tarjáni Kőszénbánya Részvénytársulat igazgatósága február 3-iki ülésében elhatározta, hogy a február 12-re egybehivandó rendkivüli közgyülésnek inditványozni fogja, a társulat alaptőkéjének 234.800 drb. 30 pengő névértékű, bemutatóra szóló új részvény kibocsátása által 7,644.000 pengővel 45.864,000 pengőre való felemelését. Az inditvány értelmében az összes új részvényeket a régi részvényeseknek ajánlják fel olymódon, hogy 5 drb. részvény után 1 drb. új részvény vehető át.

A termelési volumennek emelkedése szükségessé tette és teszi nemcsak új üzemi berendezések létesitését, a meglévők bővitését és korszerüsitését, hanem munkás- és tisztviselői lakások épitését is, továbbá a mennyiségben és értékben megnövekedett anyagkészleteknek és a munkások és azok hozzátartozói ellátásához szükséges, nagy tőkét lekötő élelmiszerkészleteknek fenntartását.

Herrmann Miksa ny. miniszter lett a Rimamurányi elnöke

A Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű R.-T. igazgatósága folyó hó 4-én tartott ülésében a gróf Zichy János elhalálozása folytán megüresedett elnöki tisztségre Herrmann Miksa m. kir. titkos tanácsos, ny. müegyetemi tanárt, volt m. kir. kereskedelemügyi minisztert választotta meg. Az ugyancsak üresedésben levő alelnöki állást pedig az igazgatóság ugyanakkor gróf Andrássy Manó igazgatósági taggal töltötte be.

Herrmann Miksa volt kereskedelemügyi miniszter gazdasági életünknek egyik legképzettebb tagja. Hosszú ideig a Talbot élén állott s évek óta mint igazgatósági tag szerepelt a Rimamurány Salgótarjáni Vasmű Részvénytársaságnál is. Elnökké való választásával az ország egyik legképzettebb szakembere került a Rimamurányi élére.

A Tiszti Jótékonyító Intézetek Országos Szövetsége február hó 7-én, hétfőn délelőtt 10 órakor alapitásának 25 éves évfordulóján a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara dísztermében IV., Szemere-utca 6.) díszközgyülést rendez. Az ünnepi beszédet Balabán Imre kormányfőtanácsos vezérigazgató mondja ki.

Készül az új Tiszti Címtár. A Központi Statisztikai Hivatal megkezdte a Tiszti Cim- és Névtár 1944. évi kötetének szerkesztését. A Kormányzó ur őfőméltóságára, a kormány, az országgyülés stb. tagjaira vonatkozó cimadatokat, a minisztériumok és az ezek alá tartozó hatóságok, hivatalok, és intézetek tisztviselői személyzetének névsorát, az ország közigazgatási és anyakönyvi beosztását, az orvosi kamarák, a Szinművészet és Filmművészeti Kamara tisztikarát, a közjegyzői és ügyvédi kamaráknak pedig teljes tagnévsorát, a tisztviselők rangbeosztását betürendben. A Cimtár valószinüleg októberben 1944. évi május hó folyamán fog megjelenni. Előfizetési ára 15 pengő, bolti ára pedig 20 pengő lesz. Az előfizetési határidő 1944. április hó 1. Megrendelések kizárólag a M. kir. Miniszterelnökség 105.523 sz. bevételi csekklapja útján eszközölhetők.

Dr. ooo. Kós Árpád műszaki nagykereskedő ajánl raktárról „Makuli" szalagfürészgépet, Pendlegeszlőgépet és mint egyedárusító.
Horváth-féle öntöttvas kombinált faipari gépet.
Bp. IX., Márton-u. 40. T.: 140-203, 332—076

A Magyar Tisztviselők Takarékpénztára Rt. igazgatósága báró Perényi Zsigmond elnöklete alatt tartott ülésében megállapította az 1943. üzletév mérlegét, amelynek adatai az intézet további belső megerősödését bizonyitják. A tiszta nyereség — előreláto és óvatos tartalékolás után — a tavalyi 120,453 pengővel szemben 135,553 pengőt tesz ki. Az igazgatóság a közgyülésnek az előző évivel azonos, vagyis 4 százalékos osztalék kifizetését javasolja.

COLONIAL KÁVÉHÁZ
IV., Arannyhéz-utca 5. Tel.: 189-766
Minden este 8 órától
Mezey Miklós-Kiss Elemér
gitáregyüttese játszik

Mélységes szakadékok fenyegetik az emberi világot. A vallásháborúk multba merült ellentétei eltörpülnek korunk borotvaélesen felvetett kérdései előtt.

Aki ezt a háborút gerinces és szabad ember módján akarja túlélni, annak tudnia kell, hogy mi a tét s kötelessége mindennap megvizsgálni újra és újra azt a roppant feszültséget, amely olyan borzalmas módon oldódik fel a csatatereken.

Hallgassa meg Németország hangját! Szenvedélyes erővel képviseli a német nép a maga igazát a rendületlenül hiszi, hogy a nagy európai küldetés értelmét egyre világosabban felismerik azok a közös fronton küzdő népek, amelyek a saját életük és szabadságuk védelmi harcában, a szabad Európa jövendőjét is védik.

A rádiókészülék gombjának egyszerű beigazitása otthonába sugározhatjha Németország hangját. Ha elzárkózik ettől a hangtól, csak félember lehet tudásában és ismeretében, mert azok szava keresi a megértést és az igazságot az éterhullámain át, — akik a mi népünkkel együtt áldoztak vért és életet a boldog és szabad európai jövendőért.

Arról, hogy a világ miért ozsolt fegyveres táborokra a arról is, hogy milyen lesz a várvavárt holnap, — **Németország hangja beszél.**

Hallgassuk meg a német rádiót!

A Német Birodalmi Rádió „Donau állomás" (Donau Sender) minden nap magyarul ad hireket a 325.4—922 kHz) hullámhosszon.

7.15—7.30-ig
(DXO 49,92 m; 6.010 kHz rövidhullámhosszon is.)
11.00—11.15-ig
16.50—17.00-ig
23.15—23.30-ig
1.00—1.15-ig

20.15—21.00 bő szórakoztató és tanitóműsor, sok zenével:

Vasárnapon:
Délkeleti rádiószemle és hallgatók kivánsághangversenye.
Hétfőn:
Hirmagyarázónk beszél.
Kedden:
Művelődés adáz
Szerdán:
Európai köradás. „A világba tekintünk"
Csütörtökön:
A „Donau állomás" a birodalomban élő magyar munkásokhoz szól.
Pénteken:
Berlini posta
Szombaton:
Fényszóró
Ezenkivül minden adásban hirek. Aktuális megjegyzések és helyzetjelentés.

Kormányzói elismerés. A Kormányzó a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter előterjesztésére megengedte, hogy Lehoczky Kálmán miniszteri főmérnöknek a kálinfalva-kisbocskói, adsica-rahói és okolai útépitési és helyreállitási munkák központi vezetése körül kifejtett értékes és eredményes munkásságáért, Ambró János miniszteri műszaki tanácsosnak az adsica-rahói útépitési munkálatoknál épitkes és eredményes munkásságáért elismerését tudtul adják.

Tanári kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Gura Jolán zalaegerszegi és dr. Kovács Magdolna ujvidéki áll. kereskedelmi középiskolai helyettes tanárt áll. kereskedelmi középiskolai rendes tanárrá, Koltay Árpád Pál budapesti mezőgazdasági középiskolai helyettes tanárrá kinevezte.

Eljegyzés. Márkus és batizfalvi vitéz Máriássy László ny. koronaőr-ezredes és felesége abafalvi és felsőlehotai Abaffy Erzsébet leánya, Éva, most tartotta eljegyzését néhai verőczei gróf Pejacsevich Márk cs. és kir. kamarás és néhai felesége baniczai és nicsinei Beniczky Mária csillagkeresztes hőgy fiával, Márkkal.

Halálos vasuti gázolás. Sátoraljaujhelyről jelentik: A bodrogközi kisvasút Tiszakarád közelében a sürü ködben halálra gázolta Pogány Béla 57 éves tiszakarádi molnársegédet. Pogány Béla február 5-ére kitűzött eskövőjének részleteit akarta megbeszélni menyasszonyával. Ezen a napon temették el.

Halálozások. Karády Jánosné, szül. Reiter Ilona Mária, székesfővárosi müszaki főtanácsos felesége február 4-én hirtelen meghalt. Temetése február 7-én, hétfőn délután fél 4 órakor lesz a Kerepesi temetőben. — Özv. Cservenka Nándorné 83 éves korában elhunyt. A század eleji szepesi világnak ősz matrónája és igló intelligenciájának közkedvelt francia nyelvtanárnője volt. Az elhunytat fiai: Cservenka Károly székesfővárosi kereskedelmi középiskolai igazgató és Cservenka Gusztáv zenetanár gyászolják. Temetése február 6-án, vasárnap délután 3 órakor volt a rákosligeti temetőben. — Budavári (Lukács) László okleveles vegyészmérnök, tartalékos százados ötvenéves korában Kaposvárott elhunyt. — Takáts József, mihályi nyugalmazott evangélikus tanító, Takáts Béla kaposvári evangélikus lelkész édesapja 77 éves korában meghalt.

— Liszt- és zsirjegy-orgazdákat ítélt el a biróság. Az ügyészség üzletszerüen elkövetett orgazdaság miatt vádat emelt Barna Imre gyárimunkás, Manyó László gyárimunkás, Ábrahám Menyhért, Auguszt Ferenc szabósegédek, Váradi György büffétulajdonos és Sipőcz Géza fűszerkereskedő ellen. A vádlottak lopásból származó élelmiszerjegyeket vásároltak, a detektivek mintegy 3000 kilogram zsirra, illetve lisztre szóló élelmiszerjegyet találtak náluk. A törvényszék Barna Imrét másfélévre, Manyó Lászlót tiz hónapra, Ábrahám Menyhértet másfélévre, Váradi Györgyöt tiz hónapra, Sipőcz Gézát tiz hónapra, Auguszt Ferencet pedig két és félhónapra itélte. Az itélet nem jogerős.

Danielle Darrieux
új bűbájos filmvigjátéka:
Első csók
(Batterment du coeur)
Óriási siker!
KORZÓ
(Kárpát-film)

Aprilianál angol inváziós dandárokat zárt körül a német ellentámadás

A bekerített csapatok egy része már letette a fegyvert

RÓMA, február 6. — Az NST jelenti: Günthner Weber német haditudósító, aki az Aprilián túli északra levő arcvonalszakaszon tartózkodik, a következőket írja:

— Az elmult péntek szerencsétlen nap volt a nettunói hídfőállásnál levő angol csapatok számára. A 6. angolszász hadsereg partraszállása óta a péntekre virradó éjszaka 23 órakor indítottak először nagyobb támadást német gyalogos és páncélos kötelékek a hídfőállás északnyugati szakaszán. A támadás határozott és korlátolt céllal történt, amely abban állott, hogy a római-ciszternai vasutvonalig előretört angol csapatokat elvágják és megsemmisítsék. A német csapatok hét óra alatt már megoldották feladatuk első részét: az ellenséges csapatok körülzárását. Pénteken reggel 6 órakor az ellenséges arcvonal két oldalába mélyen betört német harccsoportok már jelentették egyesülésüket. Ezzel több angol gyalogdandárt bekerítettek. A feladat másik részét a körülzárt csapatok megsemmisítése szintén befejezéshez közeledik. Péntek délután már 600 ellenséges katona adta meg magát a katlan szélén. Azt csak később lehet majd megállapítani, hogy a körülzárt dandárok milyen súlyos véres veszteségeket szenvedtek a német tüzérségi és gránátvető tűzben.

Az ellenséges csapatok bekerítését egyébként a következőképpen hajtották végre: Mintegy 40 kilométer szélességben a római-ciszternai vasútvonal mentén támadó német gránátosok lerohanták az április 1-i angol arcvonalat, az ellenséges frontkiszögellés két oldalán német harccsoportok Tigris-páncélosokkal áttörték az arcvonalat és a délről észak felé haladó róma-nettunói vasutvonalig törtek előre, hol Aprilitól északra egyesültek. Péntek hajnal óta folyik az összpontosítással végrehajtott német támadás a katlan összeszűkítésére, amely jelenleg körülbelül öt kilométer átmérőjű volt. A borús, esős idő, amely pénteken délután néhány órán át tartott, a német akció számára igen kedvező volt, mivel az ellenséges légierőt csaknem teljes tétlenségre kényszerítette. Később déli felől angol gyalogos és páncélos kötelékek több kísérletet tettek, hogy a körülzárt dandárokkal helyreállítsák az összeköttetést, de ez a törekvésük nem sikerült.

BERLIN:

A megtorló intézkedések céljaira még harcba nem vetett friss bombavető-ezredeket tartalékoltunk!

„A német repülőgépgyártás mai nagy eredményei messze felülmulják az eddigieket"

Berlin, február 6. (NST)

Karl Zeppelin, német légügyi szakértő írja:

„A német repülőgépipar termeléséről gyakran emlegetett számok tiszta kitaláláson alapulnak, mert, hogy valójában mennyi repülőgépet építenek, azt titokban kell tartani, hiszen ennek ismerete igen fontos volna Németország ellenfelei számára. Az egyetlen válasz, amelyet a német repülőgépgyártás kérdésére adhatunk, így hangzik:

igen kielégítően emelkedett és és még sohasem volt olyan nagy, mint ma.

— Ezt a kijelentést az egyik legismertebb német repülőgépszervező tette és bár csupán annyit erősít meg, hogy Németországban továbbra is hallgatnak a repülőgépipar teljesítőképességéről, annyi mindenesetre bizonyos, hogy

a német repülőgépipar nem maradt az 1939. évi színvonalon és még kevésbbé hihető, hogy ma kisebb teljesítményt mutasson fel, mint például ezelőtt két évvel.

Németország már a háború előtt is tekintélyes mennyiségű repülőgépet gyártott. Ez abból a körülményből is megállapítható, hogy azt a repülőgép-állományt, amellyel a német légierő hadbalépett, a tartalékgépekkel együtt a legnagyobb valószínűség szerint a háború kitörése előtti legutóbbi két év alatt állították elő. A háború megindulása után a hadiipar termelőképességét, mint minden hadviselő államban, kétségtelenül Németországban is nagymértékben növelték. Később valószínűleg az amerikai szállítmányok megindulása az ellenséges államok számára újabb okot szolgáltatott arra, hogy

még jobban fokozzák a német repülőgépgyártást.

A német légifegyvernem vezetőségének előrelátását és képességeit teljesen lebecsülnénk, ha ezt nem tételeznénk fel. A német repülőgépgyártás megsokszorozásának megvolt a lehetősége, már csak azért is, mivel nyersanyaghiány nem volt. Munkáshiánnyal sem küzdött a német repülőipar, hiszen a megszállt országokból elegendő munkaerőt kaphatott.

— Nehezen lehet megmondani, hogy a háború kitörése óta hány új repülőgép- és motorgyárat létesítettek, hiszen ezt Németországban is csak igen kevesen tudják pontosan. Bizonyosra vehető azonban, hogy

a háború folyamán számos olyan gyár létesült, amely csupán tömeggyártásra rendezkedett be.

Nem titok, hogy a tömeggyártást nagyrészt a racionalizálási intézkedésekkel rendkívüli módon fokozták. A tervezés és a repülőgép-építés összehangolásával, valamint takarékos gyártási módszerek kidolgozásával és új speciális szerszámgépek bevezetésével a repülőgépek és motorok előállításához szükséges munkaórák számát bámulatos módon csökkentették. A német mérnökök meg vannak győződve arról is, hogy

saját repülőgépgyártási módszereik fölényben vannak az amerikai módszerekkel szemben.

Ha viszont a német repülőgépgyártás egyre emelkedik, másrészt pedig a hivatalos német jelentések maguk is ismételten hangoztatják az ellenséges légierő számbeli fölényét bizonyos arcvonalakon, önkéntelenül is felvetődik a kérdés, mi történik az új német repülőgépekkel. A talánynak többféle magyarázata lehet:

1. A hazai légvédelem kiépítése igen sok nappali és éjszakai vadászgépet vett igénybe és a szükséglet kielégítését előnyben részesítették az arcvonalakkal szemben is.

2. Valószínű, hogy invázió esetére nagy légierőt gyűjtöttek össze tartalékokkal és ezek a repülőgépek egyelőre sehol sem kerülnek harcbavetésre.

3. Elképzelhető az is, hogy az Anglia ellen ismételten bejelentett megtorló intézkedések céljaira nagyszámú bombavetőt tartalékoltak a folyó repülőgépiermelésből.

4. A mult évben néha fellépett repülőgéphiány, amely főleg a földközitengeri térségben volt megfigyelhető, azzal is magyarázható, hogy a német repülőgépgyártást teljesen új repülőgépipusok készítésére állították át. Az ilyen átállítások következtében a tapasztalat szerint, szükségképpen hiány áll be az arcvonalra küldendő utánpótlásnál.

A valóságban a felsorolt okok közül bizonyára több is közrejátszott, de a német repülőgépgyárak ellen néha megkísérelt ellenséges légitámadások nem okoztak érezhető zavart a termelésben. Az így előállott veszteségeket mindig kiegyenlítették az úgynevezett párhuzamos üzemek tartalék-munkásturnusainak beállításával.

Portugália a spanyol semlegességről

Lisszabon, február 6.

A NST jelenti: A portugál sajtóban nagy figyelmet keltett a spanyol miniszterelnök nyilatkozata, amellyel megerősítette Spanyolország semlegességi politikáját. A legtöbb portugál lap első oldalán emeli ki, hogy Spanyolország semmiféle nyomásnak nem enged. Az O Seculo megállapítja, hogy a Portugáliával szomszédos ország minden szükséges intézkedést megtett semlegessége biztosítására.

A portugál sajtó feltűnően kiemeli az összes Spanyolországról szóló jelentéseket, amiből arra lehet következtetni, hogy Portugáliában a legnagyobb figyelemmel kísérik az ezzel összefüggésben álló eseményeket. Megjegyzéseket ugyan nem fűznek a portugál lapok a spanyol határozathoz, de az a mód, ahogyan a madridi megbeszélésekről írnak, arra enged következtetni, hogy portugál felfogás szerint a spanyol álláspont diadalmaskodott a szövetségesekével szemben. Részleteket még nem tudnak a tárgyalások kimeneteléről, de a portugál közvélemény azt várja, hogy a nézeteltéréseket kielégítő módon kiküszöbölik. Portugáliának is, Spanyolországhoz hasonlóan nagy érdeke fűződik ahhoz, hogy a békét fenntartsák Európának ezen sarkában.

VIRRADAT

Megjelenik minden hétfőn. Felelős szerkesztő és kiadó: Bornemisza Gábor. Szerkesztő Borbély Andor. Kiadótulajdonos: VIRRADAT KIADÓVÁLLALAT Kft. Budapest, VIII., ker. Gyulai Pál-utca 14. szám. Telefon: szerkesztőség: 146-245. Kiadóhivatal: 146-243

Előfizetési ára egy évre 10 P
Postacsekkszámla: 37849

Német hivatalos jelentés a délangliai célpontok bombázásáról és a keleti harcokról

Berlin, február 6.

A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának:

A védelmi főparancsnokság közli:

Hadosztályaink a nikopoli térségben továbbra is súlyos elhárítóharcokban állnak a dél felé előnyomuló bolsevistákkal.

Csapataink a Kirovograd és Bjelaja Cerkov közötti harctérségben különböző szakaszokon tovább törtek előre, szétverték ellenséges harccsoportokat s az ellenséget 45 páncélos szétlövése után tovább vetették vissza. Más helyeken a bolsevisták helyi támadásai eredménytelenek maradtak.

A Pripjet-mocsaraktól délre fekvő területen szombaton is váltakozó harcok folytak az előrenyomuló ellenséges támadókötelékekkel. Ellentámadásaink jó eredménnyel jártak.

A nettunói hídfőállásban a nap közösebb felderítő és rohamcsapattevékenység mellett nyugodtan telt el. Az Aprilitól északra levő zsák likvidálása alkalmával lelőttünk az ellenség egyik gyalogos ezredét, amelyet páncélosokkal erősítettek volt meg. A 900 fogoly között 10 tiszt van. Megsemmisítettünk 11 páncélost és hét páncélozott gépjárművet. Két páncélost és számos nehéz gyalogsági fegyvert sérülésnél zsákmányoltunk.

A megszállt nyugati területek felett szombaton 11 ellenséges repülőgépet semmisítettünk meg.

Ellenséges zavarórepülőgépek az elmult éjjel bombákat dobtak a Ruhr-vidékre és Berlin térségébe.

Német repülőgépek a mult éjjel délkelet-angliai célpontokat támadtak. (MTI)

Angolszász légitámadás Páris ellen

Páris, február 6. Az NST jelenti: Mint az OFI francia hírszolgálati iroda közli, szombat délelőtt angol-amerikai bombavető kötelékek számos bombát dobtak Páris egyik külvárosára. A Nouveaux Temps jelentése szerint eddig két halottat és két súlyos sebesültet találtak a bombázott külvárosban.

A toulouni légitámadásnak hetven halálos áldozata volt

Páris, február 6.

Az NST jelenti: Mint hivatalosan közlik, a pénteki angol-amerikai légitámadás Toulonban hetven halálos áldozatot követelt a polgári lakosság körében. A sebesültek száma körülbelül ugyanennyi. A kormány által nemrég szolgálatba állított segélyvonatot azonnal Toulonba küldték. A franciaországi német főparancsnok százmillió frankot adományozott a bombakárosultaknak.

Legújabb sporthírek

Öt tiszti vívó került a törbajnokság döntőjébe

Vasárnap délelőtt vívták le a tiszti kaszinó vívótermében a törbajnokság előmérkőzését. Mintegy huszonhárom vívó vett részt a versenyen, akik közül kilencen kerültek a döntőbe.

Az első csoportból Bercelly százados HTVK, Hátszeghy őrnagy, HTVK Rittva y BEAC, a második csoportból Bedő százados HTVK, Hennyei százados HTVK és Gerevich MAC, a harmadik csoportból Miszlay őrnagy HTVK, Palócz MAC és Eszter ás BBTE. Ebben a csoportban Köhegyi HTVK csak egy tussal esett el a továbbjutástól.

A versenyen ott láttuk vitéz Somogyi Endre altábornagyot, a HTVK ügyvezetőjét. A vasárnapesti verseny esélyese Hátszeghy vagy Gerevich.

Ferencváros—FTC 7:8 (3:1)

Vasárnap az üllői úti pályán Csikós — Nagy, Polgár — Sárosi III., Kéri A. — Sipos, Gyulai, Sárosi dr., Hernádi és Gyetvai összeállításban lépett pályára a Ferencváros és játszotta le edzőmérkőzését az FTC-vel. Az első félidőben Hernádi, Sárosi dr. és Gyetvai, illetve Fritsch rugott gólt. Szünet után az amatőrök Önódy és Petz révén egyenlítettek, majd Gyetvai, Sárosi dr. kétlépben fejjel, Gyulai, az amatőrök részéről pedig Bosánszky és Önódy ért el gólt.

Kitűnt Gyetvai és Sárosi dr., illetve Petz, Önódy és Mezőfi.

CSEPEL FC—MÁVAG 3:0 (3:0)

A kétszeres bajnokcsapat vasárnap Csepelen játszotta első idei mérkőzését. A gólokat Marosvári Fuszek és Keszthelyi lőtte.

Bernáth sportigazgató így nyilatkozott a mérkőzés végén: Évadeleji formát láttam, a bajnokság kezdetére jobbak lesznek. Az eltávozott Szabadkai helyén Keszthelyit, Marosvárit vagy Berzit szerepeltetjük a középcsatár helyén.

A pécsi egyetemisták legyőzték kosárlabdában a BBTE csapatát

Pécsett nagyszabású kosárlabda tornát rendezett a Pécsi Egyetemi Atlétikai Club.

A mérkőzések során a PEAC lelkes csapata kitűnő játék után meglepetésszerű győzelmet aratott 30:25 arányban a BBTE együttese felett. A BBTE hölgy csapata a PEAC hölgyeket 53:11 arányban győzte le.

A pécsi kosárlabdasportra igen jó fényt vet az egyetemisták értékes győzelme.

A finnek meghívták Helsinkibe a magyar válogatott atlétacsapatot

Mikénti azt velünk *Szabó József* a MASz ügybuzgó irodaigazgatója közölte, *befutott a MASz-ba a finnek várva-várt meghívása. Eszerint a finnek július végére szívesen látják Helsinkibe Magyarország válogatott atlétacsapatát,* országok közötti pontverseny eldöntésére.

Magánosok megbízásából
ékszerekért, drágakövekért
magas árat fizetek
Tordai Borbély Zoltánné
V., Mária Valéria-u. 12.
(Dunapalota Ritz-épület).
Tel.: 186-416.

Teljesen lejegyezték a búzakölcsönt

Amint ismeretes, a búzakölcsön jegyzési határideje január 31-én járt le. Az utolsó napok tarlódára folytán a jegyzés eredményére vonatkozó részletes adatok csak most futottak be a pénzügyminisztériumba. Illetékes helyről ezt a felvilágosítást kapták, hogy az eredmény teljesen megfelel a várakozásoknak. Az öt millió mázsa búza jelenlegi pénzbeli ellenértékének megfelelő 200 millió pengő a 6-os kölcsönt egyenlő százalékban lejegyezték és annak ellenértéke február hó 6-án már be is folyt az államadóssági számlájára.

Állástalan zsidók sorra zsarolják a munkaszolgálatos-szökevényeket

Az utóbbi időben több feljelentés érkezett a rendőrségre, hogy üzérekre és álnéven rejtőzködő munkaszolgálatos szökevényekre zsarolóbanda vetette rá magát. Weisz Izidor nagykereskedő bejelentette, hogy egy ismeretlen 5.000 pengőt kért tőle hallgatási díj címén, ha nem jelenti föl őt munkatáboros szökevény fia rejtegetéséért. Weisz Izidor bejelentette, hogy ő nem rejtegeti a fiát és detektíveket kért a lakására. A zsaroló ismeretlen másnap meg is jelent Weisz Izidor lakásán. Kiderült, hogy Berkovics Sándor 20 éves szidó elmefitosságát. Egy másik zsaroló banda Farkas Emánuel kereskedőt akarta megzsarolni. Tenzler Ferenc 38 éves pincér és Frojnovics Márton 41 éves szidó villanyszerelő segéd Farkas Emánuelt felkeresték és detektíveknek adták ki magukat. Egy dalárda jelvényét mutatták meg a mellényük hajtókája alól, mire Farkas Emánuel megrezzent és átadta nekik a pénzt, amit követeltek tőle. Tenzler és Frojnovics is a főkapitányságra került. — Egy harmadik zsaroló, Stark Márton 46 éves szidó alkalmazott példát egy ismeretlen munkaszolgálatost zsarolt meg. 1.500 pengőt vett el tőle. Azt igérte a munkaszolgálatosnak, hogy nem fedi fel rejtekhelyét a hatóságok előtt. A rendőrség Stark Mártont is letartóztatta.

A főkapitányságon újabb letartóztatások várhatók.

Nyomatott a Centrum Kiadóvállalat Rt. körforgógépein, Budapest, VIII., Gyulai Pál u. 14. sz. — Felelős: Csollner László